

5.

Έχω φυλάξει τὸν πανσέ,
Ποῦ μούγες δώσει κάποιο βράδι,
Καὶ πάντοτε θυμῶν' ἐσέ,
Καὶ σὴν αὐγὴ καὶ σὶδὸ σκοτάδι.

6.

Στῆς ἐρημιᾶς μέσα τὰ πλάτια,
Εἶχανε δυὸ φουντώσει ἐλάτια.

Στὸ ἓνα τὸ ἐλάτι εἶχε σκαλώσει
Μὲ τὸν γαλάζιο τῆς ἀνθὸ
Περιπλοκάδα, κ' εἶχε ἀπλώσει
Γύρω ἓνα ἀγιόκλημα ξανθὸ.

Καὶ σὶτῶλο ἀπὸ τὰ δυὸ τὰ ἐλάτια,
Πῆγες καὶ κἀθησες ἐσὺ,
Μὲ τὰ ὀλογάλανα τὰ μάτια,
Καὶ μὲ τὴν κόμη τῆ χρυσῆ.

Κάλλιο στῆ μοναξιά τῆ μαύρη
Τὸ ἐλάτι μόνο του νὰ ζῆ,
Συντροφισσά του φτάνει ναύρη
Ἐσένα καὶ γιὰ μιὰ στιγμή.

7.

Καὶ κάποιος ἄλλος σ' ἀγαπάει
Πολεμιστῆς, ὅπου χτυπάει
Μὲ τὸ σπαθὶ τὸ κοφτερό.

Μὰ ἐγὼ, σπαθιά δὲν ἀνεμίζω,
Καὶ τὰ μαχαίρια δὲ βυθίζω,
Μόνο τραγούδια γράφω ἐγὼ.

Ὅμως, ἡ ἀγάπη γιὰ τὸ ταῖρι,
Μὲ σπαθὶ μῶπλισε τὸ χέρι,
Καὶ νίκησα καὶ τὸν ὀχτρό.

Ἐκεῖ, σὶὰ μαρμαρένι' ἀλώνια
Ποῦ δὲ λαλοῦν ποτὲ τῆδόνια.
Καὶ νίκησα καὶ τὸν ὀχτρό!

8.

Ὅλη τῆ μέρα σὲ γυρέβω,
Ὅμως ποτὲ δὲ σ' ἀγναντέβω.

Μόνο τῆ νύχτα σὶδνεϊρό μου
Σὲ βλέπω μέσ' στῆ σκοτεινιά.
Αὐτῆ τῆ χάρη, Θέ μου, δό μου:
Πάντα νάπλώνεται ἡ νυχτιά.

ΛΕΑΝΤΡΟΣ Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

μὲ τῆ φωνή, κ' ἔγυρε τὸ βαρετὸ κεφάλι τῆς στῆ στήθια. Πρὶν ἢ δόλια σωριαστῆ κατάχαμα, πρόφραξα νὰ τῆ στηρίξω πάνου μου, φωνάζοντας δυνατὰ τῆς Φλώρας, π' ἀκόμα, ἡ τρελλή, σαλιάρει μίς' στὸ δρόμο. Μὲ τῆς φωνῆς μου ἦρθε πιά μέσα θυμωμένη, κάτι σὰ βλαστημιὰ ψιθυρίζοντας, καὶ χωρὶς φόβο, σὰν πρῶτα, νὰ ταραχτοῦνε τὰ νεύρα τῆς, μὲ βόηθησε νὰ βάνω τὴν ἀρρωστὴ στὸ κρεβάτι. Τὸ δεματάκι ποῦ τὰ ξυλιασμένα χερᾶκια τῆς βαστούσανε πάντα σφιχτὰ, μὴν τῆς φύγη, εἶτανε μωρὸ, μόλις γεννήθηκε, ἀσφυκτικὸ καὶ ἀναίσθητο. Τὸ πῆρ' ἡ Φλώρα καὶ ἄρχισε, κατὰ τῆς ὁδηγίης μου, νὰ τοῦ φυσᾷ ἀγέρα καὶ νὰ τὸ τρίβῃ, ὡς νὰ πάρῃ τὴν ἀνάσα του· μ' ἓνα χλιερὸ μπάνιο ἦρθε πιά στὰ σύγκαλά του κ' ἔβαλε τῆς φωνῆς μὲ τὰ ὅλα του. Γὼ περιποιήθηκα τῆ λιγοθυμισμένη μάνα κ' εἶδα κ' ἔπαθα ὡς νὰ τῆς κόψω τὸ αἷμα, ποῦ τῆς ἔτρεχε σὰ βροῦση. Ὅπως εἶταν ἀνάσκελα βαλμένη, μὲ χαμηλότερο τὸ κεφάλι τῆς, ἀναστένανε βαθιὰ βαθιὰ, σὰ νᾶχε μεγάλο βάρο στὴν καρδιά τῆς, καὶ ἄνοιγε ποῦ καὶ ποῦ βαριά τὰ μάτια τῆς· ὕστερα πάλι τὰ σφαλοῦσε κ' ἔπεφτε στὴν πρώτη νεκρομάρα, βουβὴ καὶ ἀναίσθητη. Τέλος τέντωσε μιὰ σπασμωδικὰ τὰ χέρια τῆς, χασιμουγγίστηκε καὶ κοίταξε τριγύρω σασισμένα, σὰ νὰ γύραβε νὰ θυμηθῆ τί ἔγινε...

ΛΟΓΙΑ ΠΙΚΡΑ

Δυὸ τρεῖς μέρες πρὶν ἓνα τηλεγράφημα τῆς «Ἐστίας» ἀπ' τὴν Πετροῦπολη εἶλεγε πὼς ὁ καθηγητῆς Κοβαλέβσκη, Ρούσσοσ βουλευτῆς, εἶχε προτείνει, ἀπαντώντας ἡ Δούμα στὸ λόγο τοῦ Τσάρου νὰ δηλώσῃ καὶ μ' ἓναν παράγραφο πὼς ζητάει τῆ διατήρησι τῆς εἰρήνης μὲ τὰ ἄλλα ἔθνη καὶ τὴν ἔνωσι ὄλων τῶν Σλαύων. Ἡ νιογεννημένη λοιπὸν βουλή τῶν Ρούσσων ἔκρινε πὼς ἐν' ἀπ' τὰ σπουδαιότατα πούχει νὰ κάνῃ εἶναι νὰγωνιστῆ γιὰ τὴν ἔνωσι ὄλων τῶν Σλαύων. Νὰ μιὰ μουντζα στὴ γεροκλασμένη τῶν Ἑλλήνων, ποῦ τὸ πῆρε, φαίνεται, ἀπόφασι πὼς ἡ δική τῆς δουλιὰ εἶναι νὰ ἐπικυρώσῃ μονάχα τῆς ἐκλογῆς τῆς Πάλλης καὶ τῆς Τῆνος σὲ μιὰ κολοβὴ καὶ σακατεμένη ψευτοἙλλάδα! Ὅλα τὰ σημάδια τῆνὲ δείχνουν τὴν ἀπόφασί τῆς αὐτῆ καὶ ὅταν ὁ Θεοτόκης ἡ ὁποιοσδήποτε ἄλλος μουντζουρώνει τὸ χαρτί μὲ στρατοῦς καὶ στόλους εἶναι μεγάλος ψεύτης κ' ὑποκριτῆς. Ρολλίνες ἂν ἔγραφε στὸ πρόγραμμά του, θᾶλεγα πὼς ἔχει τοῦλάχιστο τὸ χάρισμα τῆς εὐλικρίνειας, γιὰτὶ μόνο γιὰ ρολλίνες καλὸς θὰ καταντήσῃ ὁ τόπος αὐτὸς μὲ τὸ δρόμο ποῦ περπατοῦν οἱ κυβερνήτες του. Μακεδονίης καὶ Ἠπειροῦς, ποῦ δὲν παίρνουνται μ' ἀνταρτικὰ σώματα μονάχα, ἄς μὴν ὀνειρεύονται οἱ πατριῶτες, γιὰτὶ αὐτῆς οἱ μεγάλοι ἄντρες τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου τῆς ἐχαρίσανε χρόνια τώρα στοῦς Βουργάρους κ' εἶναι σύμφωνοι σ' αὐτὸ μ' ὅλο τους τὸ ἐπιτελεῖο ἀπὸ βουλευτῆς, κομματάρχιδες, δημάρχους καὶ παραδημάρχους. Αὐτοὶ δολοφονοῦνε τὴν Ἑλλάδα, καὶ ὄχι ἡ Εὐρωπαϊκὴ διπλωματία. Τί μᾶς μέλει! συλλογιστήκανε. Τούτ' ἡ γῆ ποῦ τὴν πατοῦμε, ὅλοι μέσα θενὰμποῦμε. Ἑλληνικὰ Ἰδέα καὶ Πατριδα καὶ τίτλια εἶν' ὅλα κουροφέξαλα. Τὸ καλύτερο γιὰ μᾶς εἶναι φαγοπότι καὶ κοκκῶνες, Τραβιάτα κ' ὕπνος ὡς τὸ μεσημέρι. Ἐθνὸς καὶ Κράτος ἄς πᾶν νὰ βγάλουν τὰ μάτια τους. Ἐμεῖς ὅσ' ἀρπάξουμε καὶ ξεσκίσουμε νᾶναι καλὰ ἀρπαγμένα.

Αὐτὰ εἶναι τὰ μυαλά τους. Καὶ παράξενο δὲν εἶναι μὲ τίτλια πολιτικῆ τῶν μεγάλων ὅτι βρίσκεται σ' ἀνάλογοι διάθεσι καὶ ὁ πειότερος λαὸς οὔτε πὼς βρέθηκε, ὅπως ἔγραφε τὸ «Σκρίπ» τῆς προᾶλλες, κάπιο χαμένο κορμὶ μέσα στὸ στρατὸ νὰ πετάξῃ τῆ βρισιὰ «Τουρκόσπορες» σ' ἓνανε Μακεδόνα στρατιώτη πούχε κατέβῃ ἔδωπέρα μὲ τῆ λαχτᾶρα νὰ ὑπερετήσῃ κάτου ἀπὸ τῆ λατρεμένη του σημαία. Ὁ προγονό-

σπορος αὐτὸς, βλέπει, μὲ τὸ μοναχὸ προσόντο μιὰ σακαράκα στὴ μίσση κ' ἓνα παλιοκασκέτο στὸ κεφάλι, ἔίχασε πὼς καὶ αὐτὸς εἶταν Τουρκόσπορος πρὶν ὀγδόντα χρόνια. Καὶ ἂν θέτε καὶ ἄλλο παραδειγμα παρόμοιασ σιχαμάρας, ἀναφέρνω τὰκόλουθο, πὼς σ' ἓνα παλληκᾶρι ἀπ' τῆ Μικρὰ Ἀσία, ποῦ φέτος ἦρθε νὰ μπῆ στὸ Διδασκαλεῖο, ζητοῦσε μὲ φωνῆς καὶ θυμοῦ, σὰν πρωτοῦρθε, νὰ τοῦ ἀποδείξῃ κάποιος ντόπιος, πὼς ἡ Ἑλλάδα εἶναι πολὺ ἀρκετὴ στὸν ἑαυτὸ τῆς καὶ δὲν ἔχει καμμιάν ἀνάγκη ἀπ' τοῦς ἐξωτερικοῦς, πὼς τοῦς σιχαίνεται ὁ ἴδιος καὶ τὰ ρέστα. Εἶχε δίκιο ὁ ἄνθρωπος, γιὰτὶ νὰ καὶ ὁ Κουρούπης — γιὰ νὰ μιλῶ μὲ παραδείγματα — δὲν τοῦς ἔχει ἀνάγκη τοῦς ἐξωτερικοῦς παρὰ μόνο σὰ θελῇ καμμιά φορὰ νὰ πάῃ ἢ στὴν Κύπρο, γιὰ νὰ κάνῃ διάλεξι γιὰ τὸ «Μυστικὸ τῆς Ζωῆς», ἢ στὴν Αἴγυπτο, σὰν τότες ποῦ πῆγε γιὰ νὰβῆρῃ ὑποστήριξι τῆς συχωρεμένης του «Πρωτεύουσας».

*

Ἦστερ' ἀπ' ὅλ' αὐτὰ εἶτανε πολὺ ἀκόλουθο ποῦ γιὰ τὴν εἰδησι ποῦφερε τὴν ἴδια μέρα ὁ τηλεγράφος, ὅτι Ἀγγλία καὶ Ρουσία συμφωνήσανε νὰ κανονίσουν τὸ Μακεδονικὸ ζήτημα — δηλαδὴ νὰ κάνουν τῆ Μακεδονία ἡγεμονία Σλαυικῆ, γιὰτὶ ἐκεῖ θὰ καταλήξουνε εἴτε νέες μεταρρυθμίσεις θὰ κάνουν εἴτε νέο πατριαρχεῖο Μακεδονικὸ — οὔτε ὁ Θεοτόκης ἔχασε τὸν ὕπνο του, οὔτε οἱ ὑποθεοτόκηδες ταραχτήκανε, οὔτε καὶ τοῦ Βασιλῆ μας ἴδρωσε ταῦτ', γιὰτὶ αὐτὸς πιστὸς στὸ Σύνταγμα περιμένει πρῶτα νὰ δῆ τί θὰ ποῦν οἱ βουλιαχτῆδες — οἱ βουλευτάδες ἤθελα νὰ πᾶ.

Κ' οἱ βουλιαχτῆδες μὲ τοῦς ἀρχηγούς τους καὶ τὰ ἄλλα συντρόφια εἶδαμε τί λένε. Στὰ κρυφὰ τῆς ἔχουν πουλημένες ὅλεσ μαζὶ τῆς Μακεδονίης, στὸ φανερὸ ψηφίζουνε καὶ δημηγοροῦνε γιὰ στόλους καὶ στρατοῦς κάθε λίγο καὶ λιγάκι εἴτε καὶ ἄλλα ζητήματα ἐθνικὰ τάχατες βγάζουνε στὴ μίσση, γιὰ νὰ πέφτῃ καὶ ἀπὸ τὸν ἔξω κοσμάκη παρὰς στὸν τόπο, γιὰτὶ σὲ τόσους λύκους τῆς κλεφτορωλιάσ δὲ φτάνουν ὅσα δίνει ὁ μέσα κοσμάκης. Εἶναι μιὰ μέθοδο λιρολογίας καὶ αὐτῆ μέσο τῶν ἐθνικῶν ζητημάτων. Ἄν ἔχουνε νὰ δείξουν τίποτα ἔργο τόσες δεκαδὲς χρόνια τώρα, τότες ἄς μὲ πᾶνε στὴν κρεμάλα γιὰ τῆ συκοφαντία. Μὰ δὲ συκοφαντῶ δυστυχῶς καὶ δὲν εἶμαι ψεύτης ὅταν λέω τῆ σκάφη σκάφη. Πεύτης εἶναι τὸ ψευτοβασιλείο αὐτὸ ποῦ, ἐνῶ ὑπόσχεσαι νὰ κάνῃ στρατὸ, δὲν τονὲ κάνει, ἂν καὶ καταχωνιάστηκε ἴσα μὲ σήμερα ἀλάκαιο

— Πίθανε τὸ παιδί μου; εἶτανε ἡ πρώτη ρώτησι, μὲ μιὰ φωνούλα τρεμουλιαστῆ καὶ ἀδύνατη, βγαλμένη, θαρρεῖς, πὸ τὸν τάφο.

— Μὴ φοβάσαι, τῆς εἶπα, ζῆ τὸ παιδάκι σου καὶ βασιλεύει... τώρα τέλειωσε τὸ μπάνιο του.

— Γιατρέ μου, ξανάειπε, γυρεύοντας νὰ στηριχτῆ στὸν ἄγκωνα, γιατρέ μου, σῶσέ με! Ἀλήθεια πέσανε τᾶντέρα μου; ὄνειρο εἶτανε; Παναγίτσα μου!

— Σύχασε, παιδί μου, μὴν παραμιλῆς, σοῦ κάνουνε κακὸ οἱ πολλὲς κουβέντες...

— Χάνουμαι, γιατρέ μου, χάνουμαι! Σῶζετ' ἄνθρωπος ποῦ βγῆκαν ὄξω τᾶντέρα του;

— Ποιὸ ἄντερο, τρελλή, τί μοῦ ψέλνεις αὐτοῦ;

— Τὸ εἶδα, γιατρέ μου, τὸ εἶδα μὲ τὰ μάτια μου! Οἱ πόνοι μὲ παιδεύανε μιὰ ὥρα... ἡ μαμὴ δὲν ἔρχτανε... κάτι βαρὺ ἔνοιωσα νὰ κατεβαίνῃ... σηκώθηκα στὸ κρεβάτι τρομαγμένη καὶ τὸ παιδί μου ἔπεσε!... μαζὶ του ποτάμι κίνησε τὸ αἷμα κ' εἶδα νὰ μοῦ κρεμιέται καὶ τᾶντερο... ἄ! Παναγίτσα μου!

Στῆ φοβερὴ ἀφτῆ ἐνθύμησι χλωμίανε κ' ἔτοιμάστηκε νὰ ξαναλιγοθυμῆσῃ. Στὴν ἀγροικία τῆς, ἡ δύστυχη, σὰν πρῶτα καὶ στὰ χρόνια μικρῆ, πῆρε τὸ λούρο τοῦ παιδιοῦ γι' ἄντερο πεσμένο! Τρόμαξα νὰ τῆς ξηγήσω πὼς αὐτὸ δὲν εἶταν ἄντερο. Ἄνοιξε διάπλατα τὰ γλαρά τῆς μάτια στὸ πρόχειρο κείνο

μάθημα καὶ κουνούσε μὲ δισταγμὸ τὸ κεφάλι, σὰ νᾶλεγε πὼς πολὺ παράξενα πράματα τῆς δηγιέμαι.

— Ὅ,τι καὶ ἂν εἶτανε, γιατρέ μου, ἄντερο εἶτανε καὶ τὸβαλες στὴ θέσι του, λούρος εἶτανε, ὅπως λέτε, γὼ ξέρω μόνο πὼς εἶτανε ψυχρὸ καὶ ἄγριο πρᾶμα...

— Σύχασε λοιπὸν, σύχασε! Δὲν τὸ λυπῶσαι τὸ καημένο τὸ παιδί σου;

— Ἄχ ποῦναι το; φέρ'τό μου, γιατρέμου, φέρ'τό μου! Ἀμείως θὰ συχᾶσω!

— Μὴν κουνῆσαι! Θὰ σ'τὸ φέρω νὰ τὸ ἴδῃς μιὰ στιγμή καὶ θὰ σ'τὸ πάρω πάλι. Πρέπει ἀπόψε νὰ μείνῃς μοναχὴ σου, ἤσυχη... Ἄλλοιῶς θὰ κινήσῃ πάλι τὸ αἷμα καὶ θάχουμε ἱστορίες... Ἐλα νὰ πάρῃς τώρα μιὰ κουταλιά γιατρικό... Γιὰ σου!

Τῆς φέραμε τὸ παιδάκι, ὅπως ὅπως φασκιωμένο μ' ὄ,τι κουρέλλι βρέθηκε. Ἐτράπαξε μὲ λαχτᾶρα καὶ καταφιλοῦσε τὸ μαῦρο, ἀσφυκτικὸ προσωπάκι του, ἔχοντας, βέβαια, τὴν ἰδέα πὼς ἄλλη καμμιά δὲ γέννησε τέτοιο τεφαρίκι! Μὲ πολὺ κόπο κατορθώσαμε νὰ τὸ πάρουμε, βάνοντάς το σ' ἓνα πανέρι κοντὰ τῆς, νὰ τὸ βλέπῃ νὰ παρηγοριέται. Ἡ Φλώρα κάθησε δίπλα του μὲ κατεδασμένα μούτρα.

— Κυρὰ Φλώρα — ρώτησε σιγανὰ ἡ λεχὼνα — δὲ θάρῃς ὁ κύρ Γιαγῆς;

δισεκατομμύριο στή στρατιωτική καταβόθρα. Ἡ Βουργαρία οὔτε τὰ μισὰ δὲ θὰ ξόδεψε κ' ἔχει στρατὸ ἀξιοσέβαστο. Καὶ τί ἄλλο δὲν ἔχει! Πῶς γίνεται αὐτὸ, δὲν τὸ χωραεὶ τὸ μυαλό μου.

*

Μὲ τέτια κατάστασις σὰς ρωτῶ, κκ. Θεοτόκηδες καὶ Παλλοζαίμηδες, ἔχει τίποτα νὰ περιμένῃ ἀπ' αὐτὸ τὸ κράτος ὁ ἔξω Ἑλληνισμός; Δὲν εἶναι κουτοὶ ὅσοι ἀνοίγουν ἀκόμη τὰ πουγγιά τους, πού τάνοιγουν χωρὶς κἀν νὰ κάνουν καὶ συμβόλαιον—γιατί ἔτσι πρέπει—πῶς θὰ γίνῃ ἐκεῖνο πού τους ὑπόσχονται; Εἶναι κουτοὶ, ἀλήθεια, καθὼς εἶπαν βλάκες καὶ οἱ τόσοι καὶ τόσοι πού στολίσανε τὴν Ἀθήνα μὲ μαρμαρένια χίτρια καὶ ἀγάλματα καὶ κήπους καὶ μουσεῖα καὶ δρόμους καὶ... καὶ... μὲ τὴν ἰδέαν πῶς στολίζου-νε τὴν πρωτεύουσαν ὅχι τῆς βουλευτοῦ Ελλάδας, παρὰ τῆς Ἑλλάδας πού αὐτοὶ ὄνειρευόντουσαν. Βλάκες σωστοὶ, ἀφοῦ στερήσανε τόσες ἄλλες Ἑλληνικὲς χώ-ρες—τί δὲ μπορούσε νὰ γίνῃ στὴν Ἡπειρὸν καὶ πρὸ πάντων στὴν Μακεδονίαν καὶ Θράκην μὲ τὰ λογαριαστὰ ἑκατομμύρια πού ἀπομαρμαρώθηκαν καὶ φαγώθηκαν ἰδωπέρα;— γιὰ νὰ στολίσουνε τὴν Ἀθήνα, πού ξέ-ρουμε ἀπὸ 'να γνωστὸ δίστιχο τί ὄντα τρέφει τώρα, πού οἱ καθαυτὸ Ἀθηναῖοι, ὅπως λόγου χάριν ὁ Σκου-ζῆς, τὴν στολίζουσε μόνον μὲ βρώμικες μάντρες. Κι ἄδικο εἶχε ὁ Μεγαλειότατος πού μιὰ φορὰ στὸ βασι-λικὸ κήπο, ὅπως γράφανε οἱ φημερίδες, ἔλεγε σὲ κά-πιους Ἀνατολίτες, θαρρῶ, Ἕλληνες νάχτουνε τὴν πρωτεύουσαν καὶ συχνὰ νάχρουνται. Ποιὰ πρωτεύουσα; Ἡ Ἀθήνα εἶναι δική του πρωτεύουσα, μὰ δική τους ὄχι. Ὁ ἔξω Ἑλληνισμός εἶναι καὶ τώρα, ὅπως καὶ στὰ χρόνια τοῦ Ρήγα Βελεστινλή, παιδιὰ ὄρφανὰ καὶ σκορπισμένα δῶ κ' ἐκεῖ μιὰς δύστηνης Πατρίδας. Ἀπ' τὸ ἔλεεινὸ αὐτὸ Κράτος τὸ σημερινὸ καὶ ἀπ' τὴν Ἀθήναν τίποτα, μὰ τίποτα δὲν περιμένει.

*

Ἄχ, πῶς τὸ θέλω φέματα νῆναι ὅλα ὅσα λέω! Καὶ τὸ ἐλπίζω ἀκόμη νὰ βγῶ ψεύτης. Μὰ τὸ φο-βάμαι πάρα πολὺ πῶς δὲ θάβγω. Γιατί, πῶς δὲ συγκινεῖσαι, Μεγαλειότατε, ἂν ἀληθεύει τὸ ἀγγλο-ρούσσικο αὐτὸ σκῆδιον γιὰ τὴν Μακεδονίαν, ἀφοῦ εἶσαι τῶν Ἑλλήνων βασιλεὺς; Περιμένεις νὰ σ' τὸ ζητή-σῃ ὁ λαός; Καὶ ποῖος λαός εἶν' αὐτός πού περιμέ-νεις νὰ σ' τὸ ζητήσῃ; Ποῖος τὸνε δίδασκε τὸ λαὸ αὐ-τόνε γιὰ τὰ ἔθνηκα ζητήματα καὶ ποῖος τοῦ παρα-στήσε σὲ τί κιντύνους βρῖσκειται; Ποῖος τοῦ μετάδω-

— Ἄμ πῶς δὲ θάρρη, γίνεται: ποῖος ξέρει τί δουλιὰ τοῦτυχε, τάνθρώπου!

— Μὰ δὲν τοῦ μήνησες πῶς μὲ πιάσανε πόνοι; Ἄχ! μαννούλα μου!

— Τοῦ τὸ μήνησα! Προφήτης εἶμαι νὰ ξέρω τί κάνει;

Οἱ ξερὲς καὶ ἀσκημὲς ἀπόκρισες τῆς Φλώρας μ' ἀναγκάσανε νὰ κόψω τίς κουβέντες, γιατί σὲ κακὸ πάντα θὰ βγαίνανε— γιὰ νὰ σὰς πῶ— φώναξα τάχα θυμωμένος— θὰ πάρω τὸ καπέλλο καὶ θὰ φύγω, σὰ δὲν ἔχετε μυαλὸ νὰ μὲ καταλάβετε! Φω-νάξω τόση ὥρα: σύχασε, μὴ μιλάς, μὴν κουνιέσαι, μὰ σὺ ἀγρόν ἀγρόρασε! Μπα! ὅταν δὲ μ' ἀκούνε φεύγω...

— Ὅχι, γιατρί μου, ὄχι!— μ' ἀποκοίθησε τρο-μαγμένη— θὰ σ' ἀκούσω, θὰ κοιμηθῶ... νὰ! δὲς πῶς κλείνω τὰ μάτια μου!... Μιλῶ χωρὶς νὰ θέλω, γιατρί μου... κοίταξε πῶς πετιοῦνται τὰ χέρια μου! Δὲν εἶμαι καλά... λαλίζουμαι, βουίζονε ταῦτιά μου, ἄχ!... φοβοῦμαι, μὴ μ' ἀφίσης γιατρί!

— Ὅχι, παιδί μου, σύχασε! Ἐτσι τῶπα, κουτό, νὰ σὲ φοβῆσω!

— Κάτσε δῶ κοντὰ μου. Εἶσαι καὶ μάννα καὶ πατέρας μ' ἀπόψε. Θιὸς σχωρὲς τὰ πεθαμένα σου!

— Κοιμήσου τώρα, παιδί μου, κοιμήσου!

σε λίγο ἐνθουσιασμό; Ὁ Βουργαρικὸς λαός, πού εἶναι γενικὰ πολὺ κατώτερος στὴν ἀνάπτυξιν ἀπ' τὸ δικό-νε μας, πῶς ξέρει καὶ τὴν ζητάει τὴ Μακεδονίαν του; Εἶρει, γιατί μέρα νύχτα τὸνε δίδάσκουσε οἱ ἀρ-χηγοὶ του. Οἱ δικοὶ μας τί κάνουνε; Ἀγοράζουσι καὶ πουλοῦνε στὸ κλεφτοπαζάρο.

Καὶ τοῦ λόγου σου, κύριε Θεοτόκη, κ' ἐσεῖς οἱ ἄλλοι ὅσοι θέτε νὰ μᾶς κυβερνᾶτε, τί περιμένετε γιὰ νὰ ζυπνήσετε;

Ὁὲ πῆτε: Τί μπορούμε νὰ κάνουμε, τί μπορεί νὰ κάνῃ ἡ Ἑλλάδα ἔτσι πού τὴν καταστήσαμε ὄλοι μας; Μήτ' ἐγὼ λέω νὰ κάνουμε τίποτα πού δὲ μπο-ρούμε νὰ τὸ κάνουμε. Γιὰ τὸνομα τοῦ Θεοῦ δὲ μᾶς χρειάζεται καὶ ἄλλος πόλεμος τοῦ 97 οὔτε φωνὲς καὶ φοβέρες κούφισες οὔτ' ἐνθουσιασμοὶ ἀνόητοι καὶ ξώ-πετσοι. Μὰ λέω νὰ μᾶς κλονίσῃ λίγο καὶ κάπια ἀ-γανάχτησι, νὰ δείξουμε πῶς δὲν φορήσαμε ὀλότελα, νὰ δηλώσουμε πῶς δὲ θὰ τὸ δεχτοῦμε μὲ σταυρωμέ-να χέρια νὰ μᾶς δολοφονήσουν παίρνοντας τὴ Μακε-δονίαν μας, νὰ δείξουμε πῶς εἰσιμαζοῦμαστε καὶ ὄχι νὰ φωνάζουμε μὲ ψευτολόγια πῶς θὰ εἰσιμαστοῦμε, νὰρ-χίσουμε νὰ παρουσιάζουμε πραγματικὸ καὶ καθαρὸ στρατὸ δίχως καμμιά παλιὰ λέρα μέσα του— πότε ἐπὶ τέλους;— καὶ τὴν Ἑλλάδα Κράτος μὲ δικαιοσύ-νη καὶ ἀσφάλεια καὶ προκοπὴ γεωργικὴ, βιομηχανι-κὴ, σχολειακὴ (ἀφοῦ ἀπ' τὸ σχολεῖο θάρχησι νὰ φτειάνεται ὁ πολίτης καὶ ὁ στρατιώτης) σκοτώνοντας λίγο λίγο τὸ ξεχαρβάλωτο κλεφτοβασίλειον.

Μποροῦν αὐτὰ νὰ γίνουσι ἢ δὲ μπορούνε; Ἀπ' τὴν καταρατικὴν ἢ τὴν ἀρνητικὴν ἀπάντησιν κρίμε-ται, ἂν ἡ Ἑλλάδα θὰ γίνῃ Κράτος τῆς ἀνθρωπείας καὶ θὰ περιμαζέψῃ τὰ παιδιὰ τῆς ἢ θὰ καταστήσῃ Μόντε Κάρλο καὶ ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖον καὶ γενικὸ τεμπελανὸ καὶ γεροντοκομεῖον τῶν σκορπισμένων σάν τοὺς Ὀθραῖους Ἑλλήνων— καὶ αὐτὸ πάλι ἂν τὸ ἐπιτρέπουσι οἱ Βουργαροὶ κ' οἱ Σλαῦοι.

6/5/906

Α. Π.

ΣΕ ΓΙΑΤΡΟΣΟΦΟ

Ἄφτος εἶναι γιατρόςσοφος ἀπὸ τὸ Τσιρλονέρι, Γράφει Ρωμαϊκῆν τὸ πρωτὸ, μιχτὴ τὸ μεσημέρι, Τὸ βράδυ καθαρέβουσα καὶ κάποτε φρατζέλικα, Τοὺς ἀθλητὰς χαιρέτησε μὲ λόγια πὲς κινέζικα.

Γ. Σ. ΖΟΥΦΡΕΣ

ἜΡΡΑ ΚΑΙ ΗΜΒΡΑΙ

ΣΤΟΝ ΠΥΡΓΟ ΤΗΣ ΔΟΥΚΕΣΣΑΣ

Ἐνα ἀπομεινόμερον τώρα τελευταῖα περπατοῦσα μονάχος μὲς τὰ πεῦκα τῆς Πεντέλης καὶ σιγά-σιγά χωρὶς νὰ τὸ νοιώσω γνώριμα μονοπάτια μ' ἔφεραν μπρὸς στὰ χαλάσματα τοῦ Παλατιοῦ τῆς Δουκέσσας.

Οἱ βροχὲς εἶχαν πλημμυρίσει τὴν αὐλὴν. Κάτι με-γάλες φουντες ἀπὸ χλόην ξεβογαίναν κπὶ σὲ μιὰ λα-κοῦδα μισοκρυμμένη κοντὰ στὸν τοῖχο πολυτέχια ζοῦσαν στὴν ἐρημίαν τους, ἔτρεμαν κ' ἀνατριχίλαζαν ἀπ' τὶς ἀδύνατες πνοὲς κ' ἐμπλέκαν εἰρηνικὰ τὰ λεπτόγραμμα φυλλαρδία.

Ἀφοῦ τριγύρισα ἔτσι λιγάκι ζύγωσα στὸ Παλάτι, καὶ καθισμένος σ' ἕνα πεζούλι θυμήθηκα τὴν ἱστο-ρίαν τῆς ἰδιότροπης Δουκέσσας.

*

Ἡ ματιὰ μου περνᾷ πάνω ἀπὸ βουνοπλαγιὰς πευκωμένους, ἀγκαλιάζει ἕνα μεγάλο κομμάτι τῆς Ἀττικῆς, ξεχωρίζει τὶς ἀδρότατες γραμμὲς τοῦ Λυ-καβητοῦ καὶ φτάνει ὡς τὸν κόλπον τοῦ Φαλήρου. Κά-τι καρδία φαίνονται σάν σκιὲς ἀκίνητες πού μαν-ρίζουν στὴ χρυσογάλανν ἑκτασθ.

Βασίλισσα εἶναι ἡ ματιὰ μου, κυριαρχεῖ σὲ μιὰν ὁμορφὴν χώρα καὶ τώρα νοιώθω γιατί ἡ ἀριστοκρά-τισσα Δουκέσσα ἔστησε ἐκεῖ τὸν Πύργον τῆς.

Ἐνας ἀέτης σκίζει περὶ φανὸς τὸν ἀέρα. Τὸν ζη-λεύω.

*

Σάν φυλακὴ εἶναι ὁ γοθικὸς Πύργος. Τὰ παραθύ-ρια στενόμακρα, μόλις ἀφίνουσι νὰ γλυστρουῦν λίγες δέσμες φωτός. Ὅγκος μαρμαρένιος, βαρὺς καὶ θλι-βερός. Θὰ τὸν μισοῦσα ἂν δὲν ἤξερα ὅτι σ' αὐτὸν μέσα ἐκλείει τὴ μελαχολίαν καὶ τὴν ἀπογοήτευσιν μιὰ ἐκλεχτὴ ξένη.

Ἡ φύσιν εἶναι στὴν ἀκμὴ τῆς. Οἱ ἀγριοδικεῖς γέρνουν στοὺς μαρμαρένιους τοίχους. Κ' ἔτσι τὸ ρη-μαγμένο Παλάτι μοῦ φέρνει στὸ νοῦ τὶς νικημένες ψυχὰς πού μάταια πολεμᾷ ἡ Ζωὴ νὰ τὶς ἀναστήσει.

*

Περπατῶ μὲς στὰ πεῦκα καὶ στίς ἀγριοτριαντα-φυλλίαις. Τί σεμνὰ πού εἶναι τὰ λουλούδια τους. Ἄ-σπρα μ' ἕνα κίτρινον στὴ μέση. Θαρρεῖς πῶς δὲν ἔχουν συγγένειαν μὲ τὰ λάγνα τριαντάφυλλα τῶν πε-ριβολιῶν.

Μοναχικοὺς περιπάτους ἔκανε ἐδῶ ἡ Δουκέσσα καὶ ἀνάδευσε μὲς στὸ νοῦ τῆς ὄνειρα κ' ἐλπίδες πού σήμερον εἶναι στάχτη.

Ἄλλ' ἀφίνω γλήγορα τοὺς λογισμοὺς αὐτοὺς. Ἡ χαρὰ καὶ τὸ φῶς μὲ προστάζουν νὰ δημιουργήσω ἕνα ὄνειρον δικό μου. Ἄν οὐδύσει, ἔσθουσε.

— Δός μου τὸ χεράκι σου νὰ τὸ βαστῶ...

Εἶχε μιὰ νεβρική ἀνησυχία πού μὲ φύβιζε. Τὰ μάτια τῆς ἀγριέθανε, παίρνοντας μιὰ γιαλάδα παρά-ξενη. Ἡ ἀνάσα τῆς εἶτανε συχνὴ καὶ ὁ σφυγμὸς ἀμέ-τρητος. Κρῦος ἰδρωτὰς τὴν παρέχυνε. Πού καὶ πού τιναζότανε κᾶνα χέρι τῆς ἢ πόδι, ἀπὸ ξαφνικὸ κέν-τισμα. Μοῦ βαστοῦσε τὸ χέρι κ' ἐνοιωθα τὰ δαχτύ-λια τῆς νὰ παίζουσε σπασμωδικὰ, σὰ νὰ πητάκωναν χορδὲς κιθάρας. Ἀναγκάστηκα νὰ τῆς κάνω δυνα-μωτικὲς ἐνεσες. Λίγο λίγο ἡ ἀνάσα τῆς ἀραιώθηκε, ὁ σφυγμὸς δυνάμωσε, τὰ μάτια σιγοκλείνανε νυσταγ-μένα καὶ τὰ δαχτύλα πιά δὲ μὲ σφιγγανε. Κοιμή-θηκε. Θωροῦσα τὸ παιδιάτικο γλυκὸ προσωπάκι τῆς, π' ἀγγέλου χάρες ἐκρυβε στὴ νεκρικὴν του χλωμάδα, καὶ συλλογιζόμηνε μὲ πόνο στὸ ξενύχτι μου: Τὴν περασμένη βραδιὰ πάλι σὲ γέννα μὲ φώναζαν. Τὴν ἄλλη λεχὼνα, σιαχτρο στὴν ὄψιν μπροστὰ σὲ τού-τηνα, τρόμαζα νὰ προφυλάξω πὸ τὰ χάρδια καὶ τὰ φιλιὰ, πού καθίνας ἀπ' τοὺς δικούς τῆς εἶχε λα-χτάρα νὰ τῆς δώσῃ. Παντοῦ γέλια καὶ χάρες, παν-τοῦ τρελλὰ ξεφωνήματα: καλορίζικο τάγοράκι, σι-δεροκέφαλη ἢ λεχὼνα! νὰ μᾶς ζήσῃ! νὰ τὴ χαιρέ-μαστε! Ἀναγκάστηκα νὰ τοὺς μαλώσω, νὰ γριψὼ λιγάκι, γιὰ νὰ μὴ μοιάσουνε τῆς μαῖμοις, πού πνίγει καμμιά φορὰ τὰ παιδιὰ τῆς ἀπ' τὸ πολὺ τῆς ἀγά-

πης σφιζίμο... Ἡ δύστηνη τούτη, καμαρωμένη κο-πελλιὰ, πού διψᾷ γιὰ χερὶ καὶ φιλὶ, γιὰ ἕνα πονε-τικὸ λογάκι, γέννησε σὰ σκύλλα, ἔρμη καὶ ἀδοθήθητη, δίχως σταλιὰ νερὸ στὴ ρλόγα τῆς, τρελλὴ πὸ τὴν τρομάρα! Γέννησε σὰ σκύλλα!

Ἡ ὥρα περνοῦσε μὲ τίς σκέψεις μου. Εἶτανε τρεῖς ἀπ' τὰ μεσάνυχτα. Ἡ λεχὼνα κοιμότανε ἤσυχον καὶ μπορούσα πιά δίχως φόβον νὰ τὴν ἀφίσω. Ἐφυγα, σιγὰ σιγὰ, παραγγέλλοντας στὴ Φλώρα ὅ,τι ἔπρεπε.

Μακάρι νὰ μὴν ἔφευγα! Τὸ πρωτὸ πού ζαναπήγα νὰ ἰδῶ τί γίνεται, βρήκα φοβερὴ φουρτούνα, δαρμούς, ἀπελιπισίες καὶ κλάματα! «Γιατροῦλη μου, φώναζε ἡ μαῦρη σάν τρελλὴ, λυπήσου με! Σῶσε τὸ παιδάκι μου, λυπήσου με! Οἱ ἀντίχριστοι μοῦ τὸ κλέψανε, μοῦ τὸ πήρανε τάνήμερον σκυλιὰ, τὸ πήρανε!...» Ἡ Φλώρα μοῦ ξήγησε τὰ πράματα. Σάν ἔφυγα τὴ νύχτα πῆγε νὰ τὴ δῇ καὶ ὁ Γιάγκος τῆς, ὁ νοικο-κύρης τῆς καρδιάς τῆς. Τὸ πρῶτον πρᾶμα πού συλ-λογίστηκε νὰ κάνῃ, σάν ἐμπεθε τὴν γέννα τῆς, εἶτανε νὰ βίξῃ τὸ παιδί στὸ Βρεφοκομεῖον, πρὶν ζυπνήσῃ ἢ μάννα του. Ἄς τῆς ποῦνε πῶς πέθανε, πῶς ἀρχισε νὰ ψυχομαχᾷ καὶ τὸ πήρε μιὰ γειτόνισσα, μὴν τὸ ἰδῇ καὶ τρομάξῃ, ἄς οἰκονομήσουν τὸ πρᾶμα ὅπως λάχῃ, ὡς νὰ πάρῃ τὴν ἀπόφασιν πῶς παιδί δὲν τῆς